

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Regionaalarengukomisjon

2009/2230(INI)

4.3.2010

RAPORTI PROJEKT

Euroopa Liidu Läänemere piirkonna strateegia ja makroregioonide osa kohta
tulevases ühtekuuluvuspoliitikas
(2009/2230(INI))

Regionaalarengukomisjon

Raportöör: Wojciech Michał Olejniczak

SISUKORD

lehekülg

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	3
SELETUSKIRI	7

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

Euroopa Liidu Läänemere piirkonna strateegia ja makroregioonide osa kohta tulevases ühtekuuluvuspoliitikas (2009/2230(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni teatist Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ja Regioonide Komiteele, mis käsitleb ELi Läänemere piirkonna strateegiat (KOM(2009) 248 (lõplik)), ning strateegiaga kaasnevat soovituslikku tegevuskava;
  - võttes arvesse nõukogus 26. oktoobril 2009 vastu võetud järeldusi Euroopa Liidu Läänemere piirkonna strateegia kohta;
  - võttes arvesse oma 16. novembri 2006. aasta resolutsiooni Põhjamõõtme Läänemere piirkonna strateegia kohta (2006/2171(INI))¹;
  - võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust komisjoni teatise kohta, mis käsitleb ELi Läänemere piirkonna strateegiat (ECO/261), ja arvamust teemal „Makropiirkondlik koostöö – Läänemere strateegia laiendamine Euroopa teistele makropiirkondadele” (ECO/251);
  - võttes arvesse Regioonide Komitee 21. ja 22. aprilli 2009. aasta arvamust teemal „Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste roll uues Läänemere strateegias”;
  - võttes arvesse Regioonide Komitee omaalgatuslikku arvamust pealkirjaga „Regioonide Komitee valge raamat mitmetasandilise valitsemise kohta” (Cdr 89/2009 (lõplik));
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 48;
  - võttes arvesse regionaalarengukomisjoni raportit ja väliskomisjoni, keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni ning transpordi- ja turismikomisjoni arvamusi (A7-0000/2010),
- A. arvestades, et alates Euroopa Liidu laienemisest 2004. aastal on Läänemerest saanud tegelikult liidu sisemeri, mis on samal ajal nii ühendav tegur kui ka konkreetne ülesanne, ning et selle piirkonna riigid on väga palju üksteisest sõltuvad ning nende ees on samalaadsed ülesanded;
- B. arvestades, et Läänemere piirkonna strateegia on katseprojekt tulevasteks strateegiateks, mis on seotud selliste makropiirkondadega nagu Doonau piirkond, Vahemere piirkond, Alpid või Atlandi kaar, ning et selle strateegia edukas rakendamine avaldab otsest mõju tulevaste strateegiate elluviimisele;
- C. arvestades, et mõte luua funktsionaalsed piirkonnad, millel on ühised arengueesmärgid või

---

¹ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2006)0494.

-probleemid, võib aidata suurendada Euroopa Liidu regionaalpoliitika tõhusust;

- D. arvestades, et regionaalpoliitika tõhususe suurendamiseks, eelkõige pidades silmas selle reformi, mis on kavandatud pärast 2013. aastat, tuleb teha kõik võimalik, et toetada ja edendada põhimõtet, mille kohaselt tuleb võtta vastu ühtne lähenemisviis ning arendada makro-piirkondadega seotud strateegiaid, mida saab kohaldada kogu Euroopa Liidus, aga arvestades, et nende rakendamine ei tohi tuua kaasa ühtekuuluvuspoliitika taasnatsionaliseerimist,
1. väljendab heameelt selle üle, et komisjon on Läänemere strateegia, mida Euroopa Parlament on alates 2006. aastast soovinud, vastu võtnud ning et Euroopa Ülemkogu toetab seda;
  2. avaldab eelkõige heameelt asjaolu üle, et see strateegia on sidusrühmade ulatusliku konsulteerimise tulemus liikmesriikides, mitte ainult riigi-, piirkondlike ja kohalike asutuste tasandil, aga ka akadeemilistes ja ettevõtlusringkondades ning vabaihenduste seas; on veendunud, et konsultatsiooniprotsess ja partnerite kaasamine kohe alguses selle strateegiaga seotud töö raames on tähtis tegur selle edu tagamisel;
  3. on veendunud, et uus koostööraamistik, mis põhineb selles strateegias sätestatud integreeritud lähenemisviisi põhimõtetel, sillutab teed ratsionaalsemaks ja tõhusamaks selliste vahendite kasutamiseks, mille eesmärk on rahastada keskkonnakaitset ja arengut Läänemere piirkonnas nii ühenduse fondidest ja riikide eelarvetest kui ka eri finantsasutuste poolt;
  4. rõhutab vajadust hinnata Põhja-Euroopa gaasijuhtme ja muude samalaadsete projektide keskkonnamõju ning tagada, et gaasijuhtme ehitus ei kahjustaks meretranspordi tingimusi;
  5. rõhutab, et Läänemere piirkond on strateegiliselt tähtis taastuvenergia kasutamise projektide arendamisel, näiteks tuule- või biomassienergia puhul, mis on selles piirkonnas olemas;
  6. rõhutab vajadust luua side- ja transpordivõrk (mere-, maismaa- ja õhustransport), mis on tõhus ja keskkonnasõbralik;
  7. rõhutab, et Läänemere vesistus on suured majanduslikud ja innovatsioonilised erinevused ning seal tuleks tõsta väga arenenud alade potentsiaali ja vähendada ebavõrdsust, et luua lõpuks ühise õitsenguga väga konkurentsivõimeline ala, mis on vältimatult vajalik elanikkonna vananemise oludes;
  8. soovib, et Läänemere strateegia osana määratletakse uuesti ja süvendatakse suhteid Euroopa Liidu ja Euroopa Liidu väliste naaberriikide vahel, kelle territooriumid on selle makropiirkonna funktsionaalsete alade osad või avaldavad neile otsest mõju;
  9. kutsub liikmesriike ja nende piirkondi üles kasutama struktuurifonde, mis on kavandatud ajavahemikuks 2007–2013, et toetada strateegia rakendamist võimalikult suures ulatuses, olles samal ajal teadlik tegevusprogrammide muutmise raskustest praegusel programmitöö perioodil;
  10. on veendunud, et meetmed, mis on võetud vastu mis tahes territoriaalse mõõtmega valdkondliku poliitika raames, eelkõige ühise põllumajanduspoliitika, kalanduspoliitika ja

tööstuspoliitika raames, ning kättesaadavate vahendite ühendamine, mis põhineb ühiselt kokku lepitud eesmärkidel vastavas piirkonnas, on eeltingimus, et see strateegia oleks edukas ning et tulevaste makropiirkondlike strateegiade puhul oleks võimalik saavutada kõrgeid eesmärke; kutsub seoses sellega tungivalt üles vaatama läbi poliitikapõhimõtted, arvestades neid uusi ülesandeid, ning töötama välja asjakohased organisatsioonistruktuurid ühenduse institutsioonide tasandil;

11. leiab, et strateegia territoriaalne mõõde aitab arendada ja rakendada arusaama territoriaalsest ühtekuuluvusest, mis Lissaboni lepingus asetatakse sama tähtsale kohale nagu majanduslik ja sotsiaalne ühtekuuluvus;
12. avaldab heameelt riikide ja piirkondade suurema koostöö üle makropiirkondades ning uute ühiste tegevusstrateegiade väljatöötamise üle;
13. rõhutab, et Läänemere piirkonna strateegiat tuleb vaadelda protsessina, mille tegevus- ja koostööpõhimõtted muutuvad pidevalt, ning et põhieesmärk on töötada välja optimaalsed mehhanismid, mida saab kohaldada tulevaste makropiirkondlike strateegiade suhtes;
14. leiab, et makropiirkondlike strateegiade raames arendatav territoriaalne koostöö võib aidata oluliselt tugevdada lõimumisprotsessi tänu kodanikuühiskonna suuremale osalemisele otsustusprotsessis ning konkreetsete meetmete rakendamisele; rõhutab seoses sellega, et makropiirkondlikes strateegiates tuleks võtta arvesse sotsiaalset, kultuurilist ja teaduslikku mõõdet;
15. rõhutab, kui oluline on jätkuvalt toetada hariduse, õppetöö ja teadusuuringute arengut, ning julgustab liikmesriike tegema selle nimel rohkem koostööd;
16. rõhutab, võttes arvesse subsidiaarsuse põhimõtet ja kootöövõimalusi kohalikul ja piirkondlikul tasandil, et on äärmiselt oluline luua tõhusa koostöö raamistik eri tasanditel;
17. leiab, et makropiirkondliku koostöö põhimõtte on väga suure potentsiaaliga, arvestades vastavas piirkonnas esinevatele väljakutsetele ja probleemidele vastamise optimeerimist ning kättesaadavate ressursside kasutamist;
18. ootab suure huviga Läänemere strateegia rakendamise seotud esialgsete järelduste ja kogemuste analüüsi tulemusi, mis aitavad määrata kindlaks makropiirkondlike strateegiade rahastamise allikad ja meetodid ning on inspiratsiooni allikaks ja eeskujuks uute makropiirkondade puhul;
19. rõhutab, pidades silmas tulevaste makropiirkondlike strateegiade head toimimist, kui oluline on, et komisjon teeks otsuse talle vajalike inim- ja finantsressursside küsimuses;
20. kutsub komisjoni üles, arvestades vajadust koostada Läänemere strateegia rakendamise vahetunnang, töötama hoolikalt välja kindlad vahendid ja kriteeriumid projektide hindamiseks võrdlemist võimaldavate näitajate põhjal;
21. kutsub komisjoni, liikmesriike ja oma liikmeid üles määrama kindlaks, millised peavad olema makropiirkondlikud strateegiad ja milline peab olema meetod, mida kasutada nende strateegiade koostamisel (kas eraldi programmidenä või ühtekuuluvuspoliitika osana), ning

määrama kindlaks, kes vastutab nende strateegiate rakendamise eest, millist meetodit tuleks selleks kasutada ning millistest fondidest tuleks eraldada nende rahastamiseks vajalikke vahendeid;

22. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.

SELETUSKIRI

Üleilmastumise, kiirete kliima- ja demograafiliste muutuste ning kasvava majandusliku konkurentsi ajastul tundub aina sagedamini, et tekkinud probleemidel ja väljakutsetel ei ole ei halduslikke ega poliitilisi piire.

Seepärast oleme sunnitud töötama välja kindlad vastused neile väljakutsetele, mille järgi tuleks kohandada olemasolevaid poliitilisi ja finantsvahendeid.

Just seoses sellega kujunes makropiirkondade mõiste, mis hõlmab funktsionaalseid alasid, millel on ühised arengueesmärgid või -probleemid ning millel on samad omadused ja ühised geograafilised tingimused.

Läänemere piirkonna strateegia on esimene ja siiani ainus katse, mille eesmärk on kehtestada ühtne arengustrateegia sellist laadi keerukale makropiirkonnale.

Nagu võime lugeda komisjoni teatisest¹: „Läänemere piirkonna riikides on äärmiselt erinev majandus-, keskkonna- ja kultuuripoliitika, kuid neil on palju ühiseid ressursse ning nad sõltuvad üksteisest küllaltki olulisel määral.” Selle omavahelise sõltuvuse tõttu ning vajaduse tõttu lahendada samasuguseid probleeme tuleb võtta ühiseid meetmeid Läänemere piirkonna strateegia raames.

See strateegia kiideti heaks pärast ulatuslikku sidusrühmadega konsulteerimist liikmesriikides, kus lisaks riiklikele ametiasutustele osalesid ka akadeemilised ja ettevõtlusringkonnad ning vabaihendused. Konsulteerimisprotsessi ja sellega seotud töösse algusest saadik partnerite kaasamist tuleb pidada iseenesest edukaks. Selle töö tulemusena võeti vastu ettepanek, mis käsitleb uut koostöömudelit Euroopa Liidus. Euroopa Liidu kaheksa liikmesriigi piirkonnad, aga ka kolmandate riikide piirkonnad, mille elanike arv on peaaegu sada miljonit, saavad töötada välja projekte, kehtestada prioriteete ja võtta meetmeid oma ühiste eesmärkide nimel. Põhieesmärk peab olema tagada piisav keskkonnakaitse ning harmooniline majanduslik ja sotsiaalne areng.

Strateegia põhineb neljal sambal, mille eesmärk on kasutada kõige paremini ühenduse programme ja riikide poliitikat; need on:

- keskkonnakaitse;
- piirkonna õitsengu suurendamine;
- ligipääsetavuse ja atraktiivsuse parandamine;
- piirkonna turvalisuse ja kaitse tagamine.

Lisaks on strateegia jaotatud 15 prioriteetseks valdkonnaks ning on määratud kindlaks ka üle 70 katseprojekti.

Strateegia lähtepunkt on Läänemere piirkonnas nii liidu tasandil kui ka selle piirkonna liikmesriikide otsese koostöö raames juba välja töötatud projektid ja algatused. Need projektid ja algatused on lisatud uutesse koostööraamistikesse ning nende aluseks on põhimõte kasutada ühtset lähenemisviisi poliitikale.

Selliselt koostatud strateegia edu tagamiseks on kahtlemata oluline kooskõlastada meetmeid,

---

¹ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ja Regioonide Komiteele, mis käsitleb ELi Läänemere piirkonna strateegiat (KOM(2009) 248 (lõplik), 10. juuni 2009).

mida võetakse igasuguse territoriaalse mõjuga poliitika alusel, kuna optimaalseid tulemusi on võimalik saavutada üksnes vastavas piirkonnas kindlaks määratud eesmärkidega seotud meetmeid ja kättesaadavaid vahendeid ühendades. Sellised väljakutsed nagu kliimamuutus määratakse tõhusalt kindlaks, kui võtame arvesse muid poliitikavaldkondi, mis neid otseselt mõjutavad (näiteks kalandus või ühine põllumajanduspoliitika).

Strateegia hõlmab ka koostöö tugevdamist Euroopa Liidu väliste naaberriikidega, kelle territoorium moodustab osa vastavas makropiirkonnas kindlaks määratud funktsionaalsest alast või mõjutab seda otseselt. Näiteks Läänemere vee puhtuse hoidmisel ei saa jätta tähelepanuta seda, et mõne riigi jõed suubuvad sellesse merre, isegi kui neil riikidel ei ole otsest juurdepääsu Läänemerele.

Peamine väljakutse Läänemere piirkonna strateegia rakendamisel on luua piisav koostööraamistik ja kooskõlastuskord ja tõhus juhtimissüsteem.

Komisjon peaks seejuures olema selle täitmise ühtse kontrolli strateegiline keskus. Ent kardetakse, et komisjonil ei ole praegu piisavalt finants- ja inimressurssi, et seda ülesannet tõhusalt täita.

Seepärast peavad liikmesriigid võtma enda peale strateegia rakendamise. Ilmneb tõepoolest, et uute organisatsiooniliste ja haldusstruktuuride loomine ei ole asjakohane ega aita kaasa tõhususe suurendamisele.

Selline lähenemisviis nõuab ilmselgelt täiendavaid organisatsioonilisi pingutusi ja ulatuslikku koostööd institutsioonide, organisatsioonide ja partnerite vahel ühenduse, riikide, piirkondlike ja kohalike poliitikapõhimõtete raames ning mitmetasandilise valitsemise põhimõtte kohaselt, mida on soovitanud eelkõige Regioonide Komitee¹.

Selle põhimõtte kohaselt teavad just piirkondlikud asutused, vabaühendused ja ühingud kõige paremini oma olukorda ja võimalusi strateegia raames projektide rakendamiseks. Just nende tegevus sõltub selle edust.

Lisaks tuleb selleks, et integreeritud lähenemisviisi põhimõtte ei oleks vaid hüüdlause, et strateegia ei jääks vaid eri projektide kogumikuks ja lisaks väärtust, kehtestada konkreetseid nõuded hindamise kohta, mis põhinevad mitmel võrdlemist võimaldaval näitajal. Oluline on, et 2011. aastaks kavandatav raport strateegia rakendamise kohta annaks reaalse ülevaate selle saavutustest ja keerukusest, mis lubaks teha võimalikke parandusi ja muudatusi ning lisada sellele edaspidiseks uut hoogu.

Selles peaks arutama ka võimalust lõigata tulevikus kasu strateegia rakendamisel saadud kogemustest ning täpsemalt küsimust, kas see on viis, kuidas arendada ühtekuuluvuspoliitikat, ning kas see arendab seega Euroopa Liidu koostööd sellistes makropiirkondades nagu Doonau piirkond, Vahemere piirkond või Alpid. Makropiirkondade loomine – need on funktsionaalsed alad, kuhu kuuluvad piirkonnad, millel on ühised arengueesmärgid või -probleemid ja millel on ühesugused omadused ja geograafilised tingimused – kas see on tõhus viis püüda leida lahendused tulevase ühtekuuluvuspoliitika ülesannetele?

---

¹ Regioonide Komitee omaalgatuslik arvamus pealkirjaga „Regioonide Komitee valge raamat mitmetasandilise valitsemise kohta” (Cdr 89/2009 (lõplik)).